

Titel: BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Paul Diderichsen

Citation: "BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Paul Diderichsen", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_033-shoot-workidacc-2005_0099_033_EFJ-DIDERICHSEN4_0380/facsimile.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

sul Didrichsen
 Engbøksvej 22-Holte
 Tlf. Fredal 0617

Advents Søndag 46

Kære Eli,

Jeg har stadig udsat at skrive til dig, fordi jeg haabede, at faa noget at meddele, som kunde interessere dig; men nu kan jeg ikke udsætte det længere, hvis jeg da ikke vil risikere, at du kommer hjem, før jeg faar taget mig sammen. Vi er ikke kommet meget videre med Kollokvierne i de to Maaneder, der er gaaet, siden du rejste. 3-4 Timer er faldet bort p. Gr. af Ferie, Aarsfest, Raadsvalg og Sygdom. I de resterende har vi først gennemgaaet Broue-Jensens Transskriptum af min Carl Nielsen Plade; bortset fra tvivlsomme Enkeltheder fandt ingen noget væsentligt at indvende mod hans Tonehøjeangivelser; men de Forsøg, han og vi andre anstillede paa at formulere lidt mere almene Resultater af Analysen førte ikke til ~~klare Resultater~~ noget, delvis fordi ingen af os havde Tid til at føre vore Overvejelser helt til Ende. Vi er dernæst gaaet over til at aflytte de Plader vi lod indtale lige før du rejste. Efter Forslag af Arnh. har vi fremstillet saa mange Blanketter som vedlagte, hvorpaa hver Deltager noterer sit Høreindtryk af de afgørende Ord; men da vi kun kan naa at aflytte ~~en~~ to Forsøgs-personer pr. Gang, gaar det meget langsomt. Desuden tror jeg ikke, han gør sig klare Forestillinger om, hvad vi ^{side} skal gøre med alle disse - efter Sagens Natur temmelig usikre - Optegnelser, hvor Tonehøjen ikke angives ~~med~~ i Forhold til noget bestemt Fixpunkt (Ex. den nærmest foregaaende Trykstavelse), og hvor Toneretningen kun kan bestemmes ved et saare tilfældigt ^k ~~son~~ (det viser sig nemlig overordentlig vanskeligt at skelne Tonebevægelsen i den enkelte Trykstavelse fra det Forløb, som man opfatter ved at sammenligne de ekstreme Toner i Trykstavelsen og den følgende Infortisstavelse). For at faa et bedre Materiale har jeg derfor foreslaaet, at P.A. skulde faa fremstillet det lille første Stykke ^{stykke} i Stencils med mellemlagte Liniestrukturer, saa at vi kan registrere hele Forløbet og ikke blot løsbrevne ^{enkeltord.}

Hvis vi saa i næste Time kan faa blot to Pp. analyseret, maa vi paa dette Grundlag inden den følgende Time kunne uddrage visse ~~skemaer~~ Sætninger, der kan bidrage til en skarpere Problemstilling, saa at vi i ^{den følgende} Time kan koncentrere Opmærksomheden om visse Nøglepunkter og dernæst kan afgøre, hvor Maalingerne skal sætte ind. Vi har annonceret Kollokvierne igen til Foraaret, skønt der nu ikke er andre tilbage af Tilhørerne end Offer/Andersen (som nu er valgt til Studenterradsrepræsentant for Dansk), Lektor Bo ^{og} den komiske gamle Markmus, der synes at nedstamme i lige Linie fra den, der tog sig saa kærligt af Tommelise; men vi vilde gerne bruge Undersøgelsen af vore Plader til en forelsbig/om ikke Afslutning, saa dog Afrunding. Vi har ikke ment at burde sætte dit Navn med, da vi jo ikke ved, naar du kommer. (Jeg ser at Hammerich agter at læse fra April).

Dine Meddelelser om Høysgaard har jeg læst med stor Interesse, og jeg kan ikke se andet end at du har Ret i din Konklusion af det statistiske Materiale. I saa Fald er en vigtig Detalje ved Undersøgelsen af Sammensætningstrykket i Dansk fastlagt; det bliver saa interessant at høre, om det er en bestemt Type af Verber, der har Andetledstryk, eller om det er lige saa vilkaarligt som saa mange andre Træk af dette besværlige Omraade. Jeg har holdt ^{en} Laboratorieøvelse over Sammensætninger i dette Semester; men der er vi ikke endnu naaet til at komme ind paa Trykforholdene, bortset fra en Diskussion af Nordlings ~~maximal~~ Undersøgelser over Forbøvensk, der kommer til det urimelige Resultat, at Sarskrivning betyder Enhedstryk paa sidste Led, medens Sammeskrivning betegner Sarstryk! Desværre er det vanskeligt at finde en bedre Forklaring af det statistisk sikkert afhjælede Faktum, at Ghitivændelsen $-a(r)$ normalt er svækket til $-af$, naar Ledene er sarskrevne, medens $-a(r)$ er bevaret i de fleste Tilfælde af Sammenskrivning (om jeg nu ellers husker ret); men i og for sig skulder vel ikke være noget i Vejen for at en tryksvag Stavelse var en

ekstra svag efter en trykstærk Stavelse og relativt stærkere end
efter en ~~trykstærk~~ semifortis. Jeg tvivler om, at der gives saa almene
rytmiske Principper for Fordelingen af Trykgraderne, at man kan slut-
te noget med Sikkerhed, naar det gælder historiske Tekster.
Jeg er lige kommet hjem efter en meget fornøjelig Tur til Aarhus,
hvor Studenterforeningen havde haft den tussede Ide at indbyde til
en stor Diskussion om Retskrivningsproblemer ("De fem Store", dvs.
Aalborg Aarhus, Odense, Randers og Helsingør (*) har nemlig besluttet fra 1.
Dec. at gaa over til at anvende smaa Begyndelsesbogstaver i Sub-
stantiverne, hvilket har vakt en stor Diskussion i hele Pressen); Jeg
har en Mistanke om, at Senioratet Albeck havde haabet at jeg vilde
slaa et Slag for de konservative Principper, siden de bad mig - og
ikke den mere narliggende Skautrup om at indlede; men i saa Fald blev
de narret; jeg synes de ~~har~~ saglige Grunde til at bevare de store Bog-
staver er langt svagere end Grundene til at afskaffe dem, og naar
jeg ikke selv gør det, er det ud fra det allerede af Holberg udtalte
Princip, at naar man først har en fastlagt Retskrivning er det baade
for Skribenten nemest og mest hensynfuldt mod Læserne, at alle følger den.
- i sine Sprogbemærkninger i NatTid.-
Hvad Brøndum har tilladt sig af bevidst forfalskede Oplysninger
for at forsvare sine Hjertebørn, gør du dig ingen Forestilling om; men det
vil føre for langt at fortælle dig det. Jeg tog imod Indbydelsen
mindre af Interesse for Sagen end af Lyst til at komme over og se
den nye Universitetsbygning og tale med gamle Venner derovre. Det
er et baade smukt og ejendommeligt og praktisk indrettet Bygnings-
værk, de har skabt herovre. De lange Gange staar i den solskinsgule
Tegl; selv Gulvet er af Mursten og overalt er der lyst og aabent. Hver
Professor har sit eget Værelse med Divan og Telefon umiddelbart ved
Siden af sit "Institut" (som Laboratorierne hedder med aarhusiansk
Konnotation), og alle Lokaler aabner sig ud mod den skønne Park, der
sænker sig brat ned fra Hovedbygningen med aabne Plæner og smukke

4

Trægrupper. Da jeg kom fra Dampere tidligt om Morgenen, stod Korregensolens gyldne Skive lavt over Buskene og fik de grønne Tænger til at spille i sorte og ubeskrivelige Farvetoner. Det var meget smukt. Holt foreviste med drangeagtig Stolthed det nyindrettede fonetiske Laboratorium, hvor der netop var ankommet et splinter nyt Apparat fra Lyrec (Pladeskærer, Pladespiller m.m.); der var dog næppe nogen vigtigere Ting, som vi savner i Kbh., men Holt fantaserede allerede om et Tonefilmanlæg og andre dyre Foretagender! Senere deltog jeg i Holts Kollokvier over Hjelmslevs Sprogteori; der var en 6-8 Deltagere, og de Studenter, der deltog i Diskussionen gjorde et særdeles skarpsindigt indtryk. D. 14. Kommer ^{Paul} herover for at diskutere sin "Pierematik" i Lingvistkredsen; jeg er spændt paa, hvad Hjelmslev vil sige til den.

Jeg læser f. T. Hjelmslevs Forelæsninger over Sprogteori, som er blevet maskinskrevet efter Wett-F's Stenogrammer. De indeholder maa-ske ikke saa meget mere end den trykte Bog; men det er udførligere og mere "gemytligt" fremtillet, saa det er meget lærerigt. Selvs mit Arbejde med den glossematiske Beskrivelse af Dansk er jeg dog ikke for Alvor begyndt paa endnu, da Tiden er gaaet med nogle Smaa Ting, som jeg vilde have fra Haanden først. Men nu har jeg averteret Forelæsninger over dansk Retskrivningslære paa strukturel Basis, saa til Februar maa jeg have noget færdigt. Min Grammatik er endnu ikke rent trykt; men til Nytaar skulde der endelig være sikkert Haab om at faa den ud, sammen med Nordistmødets Beretning. Det bliver en Art Tvillingfødsel. Og det vil virke lettende!

Ved du, at Møgen bliver 50 d. 13. Da. og skal fejres ved en Festmiddag? Mange Hilsener fra Kollokventerne

samt *Paul E.*
Eksamenskommissionens Betænkning om den nye Studieordning er nu kommet i Fortryk. Det er et særdeles grundigt og interessant Arbejde; men for Moderansamlingens Vedk. ikke raddigt nok til at afgive en egnet

Forbedelt: det typografiske Arbejde. Det maa gøre langt mere for den praktiske Sprogteori og den pædagogiske Teknik. Jeg pæner: Formidling med Studenterne om at afvikle en Udvikling i den Retning.